

บันทึก

เรื่อง อำนาจในการจัดเก็บรายได้ตามมาตรา ๗๗ และการหักค่าใช้จ่าย
ตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหาร
ส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๓.๕/๘๐๗๐ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๗ กำหนดให้รายได้จากเงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยอากรโรงนกอี้อันค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินที่เก็บในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นและมาตรา ๘๑ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะมอบให้กระทรวง ทบวง กรมซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม เรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพื่อองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ ในกรณีเช่นนี้เมื่อหักค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว ให้กระทรวง ทบวง กรมนั้น ส่งมอบให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลกรมการปกครองจึงขอหารือการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๗ และมาตรา ๘๑ ดังนี้

๑. มาตรา ๗๗ อำนาจในการจัดเก็บรายได้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือของหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
๒. เมื่อหน่วยงานที่จัดเก็บรายได้ตามมาตรา ๗๗ ดำเนินการจัดเก็บรายได้แล้วสามารถหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๘๑ ได้หรือไม่เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมการปกครอง) พร้อมทั้งได้พิจารณาพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้ว เห็นว่าบทบัญญัติว่าด้วยรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าวอาจแยกได้เป็นสองส่วน คือ ส่วนหนึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการจัดสรรรายได้ของแผ่นดินให้แก่ท้องถิ่นซึ่งได้แก่กรณีมาตรา ๗๗^๑ มาตรา ๗๘^๒ และมาตรา ๗๙^๓ โดยรายได้เหล่านั้นมีกฎหมาย

^๑ มาตรา ๗๗ รายได้จากเงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยอากรโรงนกอี้อันค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินที่เก็บในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

กำหนดไว้เป็นการเฉพาะถึงกระบวนการที่รัฐจะได้รายได้ดังกล่าวมา แต่มิได้บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจเพิ่มเติมในการจัดเก็บหรือเรียกเก็บเงินอากร ค่าภาคหลวง หรือค่าธรรมเนียมนั้นแต่อย่างใด ส่วนที่สองเป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการให้อำนาจแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในการที่จะจัดหารายได้ของตนเอง โดยกฎหมายบัญญัติให้อำนาจที่จะเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมบางชนิดเพิ่มขึ้นจากที่กระทรวง ทบวง กรม มีหน้าที่จัดเก็บอยู่แล้ว เช่น กรณีตามมาตรา ๗๖^๕ และมาตรา ๘๐^๕ เป็นต้น ซึ่งในกรณีหลังนี้อำนาจเช่นว่านี้เป็นอำนาจโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่เพื่อประโยชน์ในการประหยัดค่าใช้จ่ายและประสิทธิภาพในการจัดเก็บ กฎหมายจึงบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๑^๖ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะมอบหมายให้กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเหล่านั้นอยู่แล้วช่วยจัดเก็บให้ก็ได้ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะจัดเก็บเสียเองก็ได้ ในกรณีที่มอบให้กระทรวง ทบวง

^๕มาตรา ๗๘ ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ทั้งนี้ ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดเมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้ว ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๖มาตรา ๗๙ เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้แบ่งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๗มาตรา ๗๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสิบของภาษีอากรและค่าธรรมเนียมประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภทดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากรซึ่งสถานประกอบการตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุราซึ่งร้านขายสุราตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนันซึ่งสถานที่เล่นการพนันอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

การเสียภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ เศษของหนึ่งบาทให้ปัดทิ้ง

ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

^๘มาตรา ๘๐ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้กำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บในอัตราร้อยละศูนย์

(๒) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราอื่น ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บเพิ่มขึ้นตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

^๙มาตรา ๘๑ องค์การบริหารส่วนตำบลจะมอบให้กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม เรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพื่อองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ ในกรณีเช่นนี้เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว ให้กระทรวง ทบวง กรมนั้นส่งมอบให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล

กรม ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพื่อองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว กระทรวง ทบวง กรม เหล่านั้นย่อมมีภาระเพิ่มขึ้น มาตรา ๘๑จึงบัญญัติให้หักค่าใช้จ่ายได้ โดยที่บทบัญญัติว่าด้วยรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีอยู่สองส่วนดังกล่าวข้างต้น ข้อหาหรือของกระทรวงมหาดไทยประเด็นที่หนึ่งที่ว่า อำนาจในการจัดเก็บรายได้ตามมาตรา ๗๗ เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือของหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น จึงเห็นว่า การจัดเก็บหรือรับเงินอากรค่าภาคหลวงหรือค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๗ ยังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ และเมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลได้แล้ว จึงให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ส่วนจะสามารถส่งรายได้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลโดยทันทีหรือจะต้องส่งเข้าคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังเสียก่อนแล้วจึงจัดตั้งงบประมาณไว้ในภายหลังนั้น เมื่อกระทรวงมหาดไทยมิได้ติดใจถามมาจึงมิได้พิจารณาวินิจฉัยในประเด็นนี้ ส่วนข้อหาหรือประเด็นที่สองที่ว่า เมื่อหน่วยงานที่จัดเก็บรายได้ตามมาตรา ๗๗ ดำเนินการจัดเก็บรายได้แล้วสามารถหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๘๑ ได้หรือไม่เพียงใดนั้น เห็นว่า เมื่อการจัดเก็บภาษีอากรดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของกระทรวง ทบวง กรม ตามที่ได้มีกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ การจัดเก็บภาษีอากรในกรณีนี้จึงมิใช่เป็นการเพิ่มภาระหรือได้รับมอบหมายให้จัดเก็บตามความหมายของมาตรา ๘๑ จึงจะหักค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บตามมาตรา ๘๑ ไม่ได้

(ลงชื่อ) ม. ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๓๘